

Provozní a ekonomické ukazatele výroby mléka v ČR v letech 2006 až 2015

Ing. Jan Syrůček¹; Ing. Jindřich Kvapilík, DrSc.¹; Ing. Jiří Burdych, MBA^{1,2}

¹VÚŽV, v. v. i., Praha Uhřetěves; ²VVS Verměřovice, s.r.o.

Úvod

Zemědělství, lesnictví a rybářství se v roce 2015 podílelo na celkové produkci v ČR zhruba 2,4 %, tj. nárůst o 0,3 % oproti výsledkům roku 2006. Produkce zemědělského odvětví v roce 2015 vzrostla o 25 mil. Kč (24 %) oproti roku 2006 (*ČSÚ, 2016*). Výroba mléka se dle souhrnného zemědělského účtu ve finančním vyjádření podílela 42 % na celkové produkci živočišné výroby v roce 2006 a její podíl se v roce 2015 navýšil na hodnotu 49 % (*tabulka 1*). Produkce mléka v uplynulém desetiletém horizontu v běžných cenách vzrostla o 2,1 mld. Kč (11 %), ale vlivem navýšení celkové produkce zemědělského odvětví, se její podíl na produkci zemědělského odvětví snížil z 19,7 na 17,6 %.

V roce 2015 bylo v resortu zemědělství a lesnictví ČR zaměstnáno 99,1 tis. pracovníků (2,5 % z celkového počtu), což je o 51,1 tis. (34 %) méně než v roce 2006, kdy tento podíl činil 3,1 % (Ročenka chovu skotu).

Počet zemědělských podniků a farem s chovem skotu byl dle ústřední evidence skotu (MZe) v roce 2015 cca 18,5 tis., tj. zhruba o 4,5 tis. méně než v roce 2006. Do kontroly užitkovosti dojených krav bylo pak v roce 2006 zapojeno 1 749 chovatelů, zatímco v roce 2015 již o 602 chovatelů méně, přičemž podíl zapojených krav z celkového počtu dojených krav se téměř nezměnil.

K 30. 6. 2016 bylo v ČR evidováno 70 registrovaných odběratelů mléka, z toho 27 odbytových organizací a 43 zpracovatelů mléka (*SZIF, 2016*). Oproti kvótovému roku 2005/06 se počet odběratelů mléka snížil o 23, z toho počet odbytových organizací o 12 a o 11 poklesl počet zpracovatelů mléka.

Průměrná spotřeba mléka a mléčných výrobků činila za posledních 10 let zhruba 239 kg na jednoho obyvatele. Od roku 2006 se u nás při mírném zvýšení stavů skotu celkem o 33 tis. kusů (2,4 %), snížil počet dojnic o 48 tis. kusů (11 %) a zvýšila se celková produkce mléka o 252 mil. litrů (9 %). Růst domácí produkce mléka z 2,7 mil. litrů v roce 2006 na 2,9 mil. litrů za rok 2015 je dán zejména zvyšující se roční užitkovostí krav, která za posledních deset let vzrostla z 6 370 na 8 001 litrů mléka na krávu a rok (+ 26 %), což představuje zvýšení denní dojivosti z 17,5 na 21,9 litrů (+ 4,4 l/den).

Oproti poměrně stabilnímu růstu užitkovosti a celkové výroby mléka v ČR v minulých letech velmi kolísala nákupní cena mléka. V roce mléčné krize 2009 byla v průměrné výši pouze 6,14 Kč na litr a nejvyšší hodnoty za posledních deset let dosáhla za rok 2014, kdy bylo mléko prodáváno v průměru za 9,37 Kč na litr (*MZe, 2016*). Cena mléka je rozhodujícím faktorem ekonomické úspěšnosti chovu dojnic, resp. výroby mléka nejen v ČR.

Cílem tohoto příspěvku je analýza hlavních výrobních a ekonomických ukazatelů chovu dojených krav v ČR v letech 2006 až 2015 a poukázání na aktuální situaci v sektoru výroby mléka v ČR a v EU.

Materiál a metodika

Výpočty vycházejí z údajů od podniků s chovem dojených krav v ČR v letech 2006 až 2015. Data byla získávána každoročně dotazníkovou metodou od chovatelů dojnic z různých oblastí ČR. Některé uváděné výrobní ukazatele (rozpětí PSB aj.) byly sledovány pouze v posledních letech hodnocení. Údaje o celkové situaci na domácích a zahraničních trzích s mlékem a mléčnými výrobky pochází z veřejně dostupných zdrojů (ČSÚ, MZe, CLAL.IT, Evropská komise, aj.).

Při výpočtu rentability výroby mléka u souboru podniků se od celkových nákladů odečítá ocenění statkových hnojiv a narozených telat a výsledkem jsou tzv. náklady po odpočtu. Zisk je uváděn bez dotací. Podniky jsou rozděleny dle chovaného plemena a dle výrobních oblastí. Ukazatel příjmů nad náklady na krmiva (IOFC, Income Over Feed Cost) je počítán rozdílem mezi tržbami a náklady na krmiva. Je stanoven na jednu ustájenou krávu a den. Vyjadřuje výši finančních prostředků určených na úhradu ostatních výdajů spojených s chovem (mzdy, veterinární výkony, odpisy, režie, aj.). Zahraniční údaje byly převáděny v kurzu 1 € = 27 Kč a 1 \$ = 25 Kč.

Vývoj výrobních ukazatelů produkce mléka

U souboru sledovaných podniků se v letech 2006 až 2015 zvýšila **tržní produkce mléka** o 1 484 litrů na 8 080 litrů za rok 2015 (*tabulka 2*) při téměř shodném obsahu tuku a bílkovin (3,9 % a 3,4 %). Zvyšování dojivosti, resp. tržní produkce mléka je patrné i při srovnání ročních výsledků dle chovaných plemen. U dojnic plemene C se v **uplynulých deseti letech** zvýšila roční dojivost o 1 386 litrů a ještě větší nárůst dojivosti byl patrný u krav plemene H, u kterých dojivost vzrostla o 1 828 litrů na krávu a rok. Tím se prohloubil rozdíl v dojivosti mezi plemeny, který u souboru podniků činil v letech 2006 až 2015 v průměru na krávu a rok 1 848 litrů. Ve stádech krav holštýnského plemene se u souboru sledovaných podniků zvýšil průměrný počet z 553 na 621 krav na podnik. Podle kontroly mléčné užitkovosti došlo v tomto období též k mírnému zvýšení (+78 ks).

Jak se zvyšovala tržní produkce mléka, rostla i **produkce mléka na jednoho ošetřovatele (graf 1)**. Tento růst je dán též skutečností, že se mezi roky snížil průměrný počet ošetřovatelů v podnicích. Zlepšením efektivity práce se zvýšil i ukazatel počtu dojnic na ošetřovatele. V 88 hodnocených podnicích bylo za rok 2015 v průměru 577 dojnic a tím na jednoho ošetřovatele připadalo dojnic 51, zatímco v roce 2006 při průměrném stavu 685 dojnic v jednom podniku, byl počet ošetřovatelů na dojnici pouze 40.

Za deset let se snížilo průměrné pořadí laktace dojených krav, což hovoří o větší míře obměny stáda, počet odchovaných telat se zvýšil na 99 telat na 100 krav a průměrný věk při prvním otelení poklesl o 39 na 779 dní. Věk při prvním otelení byl u souboru podniků rozdílný dle chovaného plemena, 841 dní u krav plemene C a o 75 dní nižší u krav plemene H. Dle *Frickeho (2012)* lze optimálním věkem jalovic při prvním otelení zajistit maximální mléčnou užitkovost dojnic. Optimální věk při prvním otelení by se měl pohybovat kolem 23 až 24 měsíce. U souboru podniků za rok 2015 byla zjištěna v tomto rozmezí největší roční dojivost (9 661 litrů), avšak tohoto věku při prvním otelení dosahuje zhruba 22 % podniků, zatímco většina podniků udává věk při prvním otelení vyšší, u 13 % podniků to bylo dokonce více než 28 měsíců.

Konstantní, na úrovni 15 %, byl za poslední tři roky podíl suchostojných krav a téměř se neměnila v letech 2013 až 2015 ani struktura stáda, kde podíl krav na první laktaci byl v průměru 35 %, na druhé 28 % a na třetí a vyšší laktaci 37 %. Kolem 180 dnů se v letech 2013 až 2015 pohyboval průměrný laktační den.

Zlepšení za poslední čtyři sledované roky je patrné v počtu somatických buněk (PSB), jejich průměrný počet byl 250 tis./ml. v roce 2012 a za rok 2015 v průměru 231 tis./ml. V ČR se dle výsledků jakosti nakupovaného mléka podle analýz bazénových vzorků (*ČMSCH, a.s., 2016*) průměrný PSB snížil z 266 tis./ml. v roce 2007 na 240 tis./ml. za rok 2015.

Za rok 2015 bylo vyřazeno nejvíce krav z důvodů poruch plodnosti (25 %), kulhání (15 %) a nízké produkce mléka (15 %). Ekonomický význam má i vyřazování krav z důvodu mastitid. V roce 2015 bylo u souboru podniků vyřazeno 13 % krav ze stáda z důvodů mastitid, což je zhruba o 3 % méně než v roce 2010. Na zlepšení v PSB ukazuje i skutečnost, že až 28 % podniků v roce 2012 mělo PSB vyšší jak 300 tis./ml, v letech 2013 a 2014 to bylo 16 % a 13 % a pouze 8 % podniků vykázalo PSB nad 300 tis./ml. v roce 2015. *Krömker*

(2015) definoval přínos snížení PSB, kde např. snížení z 200 tis./ml na 100 tis./ml. mělo za následek zvýšení produkce mléka o 238 kg na dojnici a rok.

V průběhu let 2009 až 2015 se průměrná vnitropodniková cena kukuřičné siláže zvýšila z 611 Kč za tunu v roce 2009 na 710 Kč za tunu za rok 2015. U vojtěškových senází se cena pohybovala mezi 628 Kč za tunu (2006) a 697 Kč za tunu (2015) a cena travních senází byla nejnižší na úrovni 611 Kč a nejvyšší 694 Kč za tunu. V ČR byla v květnu 2016 dle údajů ČSÚ cena krmné pšenice ve výši 3 456 Kč za tunu, krmné kukuřice 3 935 Kč za tunu a cena siláže (pod 35 % sušiny) 993 Kč za tunu. Při komparaci těchto cen s cenovou úrovní za květen 2010 je patrné, že cena krmné pšenice se zvýšila o 886 Kč (34 %) a cena krmné kukuřice vzrostla o 925 Kč (31 %) (*ČSÚ, 2016*).

Ekonomické ukazatele výroby mléka

Ve struktuře nákladů nejsou meziročně patrné značné rozdíly; nejvíce mezi roky kolísaly režie a odpisy majetku. Celkové náklady na litr prodaného mléka byly nejnižší v letech 2007 a 2009 (8,5 Kč/l) a nejvyšší úrovně (9,2 Kč/l) dosáhly v letech 2013 a 2014. Při uvažování celkových nákladů na krmný den (*tabulka 3*) a na krávu a rok, je patrné postupné zvyšování nákladové úrovně během let zkoumání zejména vlivem zvyšování vstupů (ceny krmiva, práce, investic, aj.). Je to provázáno s obecným růstem cenové hladiny v ČR. V letech 2006 až 2015 činila průměrná míra inflace v ČR v průměru 2,14 %. Cena syrového kravského mléka v tomto období klesla, zatímco spotřebitelské ceny hlavních mlékárenských výrobků stouply (*tabulka 4*).

Náklady v roce 2006 u souboru podniků byly 61 tis. Kč na krávu a rok a v průběhu let stouply na výši 73 tis. Kč na krávu a rok (2015). Nejvyšší podíl na celkových nákladech dosahují každoročně krmiva, která se podílí na sumě nákladů v letech v průměru 42 %. A právě krmiva jsou jedním z nákladů, který se v letech 2006 až 2015 u souboru podniků zvýšil. Zatímco v roce 2006 dosahují náklady na krmiva výše 25,9 tis. Kč na krávu a rok, v roce 2015 už představují roční výdaj na krávu 31,2 tis. Kč. Tento nárůst nákladů na krmiva je nicméně v průměru eliminován zvýšením tržní produkce mléka a jejich podíl na celkových nákladech v letech hodnocení je proto konstantně 41 až 43 % nákladů.

Růst celkových nákladů výroby mléka je patrný také v Německu ve spolkové zemi Šlesvicko-Holštýnsko, kde u více než tisíce podniků se za posledních pět let zvýšily průměrné náklady z 9,66 Kč/kg na 12,33 Kč/kg v roce 2014, tj. zvýšení dosáhlo 27 % (*Thomsen, 2015*). V Bavorsku se za pět let náklady u souboru podniků zvýšily o 16 % z 12,74 Kč/kg na 14,77 Kč/kg (*Dorfner a Hofmann, 2015*). *Michaličková a kol. (2014)* hodnotila vývoj nákladů výroby mléka na Slovensku a poukazuje též na růst jednotlivých nákladových položek v letech 2007 až 2011. Náklady na krmiva se v tomto uvedeném časovém horizontu zvýšily z 62 na 79 Kč na krmný den krav. V USA dle informací USDA byly v roce 2015 výrobní náklady na produkci mléka na průměrné úrovni zhruba 14,7 Kč za kg prodaného mléka a od roku 2010 celkové roční náklady vzrostly o 28 % (*USDA, 2016*). Krmiva jako hlavní náklad zaujímají ve struktuře nákladů v USA až 56 % roční výše nákladů. Náklady výroby mléka jsou tedy v USA i v Německu vyšší, než ukazují výsledky nákladového šetření v ČR, avšak ekonomickou úspěšnost chovatelů zajišťují v těchto dvou státech vyšší finanční podpory.

Rozdíl v celkových nákladech je patrný v závislosti na **výrobní oblasti a také v závislosti na chovaném plemenu**. V produkční oblasti byly vyšší náklady na krávu a rok, ale také byla dosažena vyšší dojivost krav, tudíž náklady na litr mléka byly vyšší v LFA oblastech. V roce 2015 činily náklady v průměru u podniků v produkční oblasti 72,8 tis. Kč na krávu a rok, tj. 8,72 Kč na litr prodaného mléka. Oproti tomu v LFA oblastech dosahovaly náklady na krávu a rok jen 70 tis. Kč, avšak na litr mléka dosahovaly výše až 9,44 Kč na litr prodaného mléka. Rozdílnost v nákladech na litr mléka v LFA oblastech oproti produkčním oblastem lze částečně kompenzovat dotací na méně příznivé oblasti (LFA dotace). Díky vyšší

užitkovosti krav plemene H byly u podniků chovajících toto plemeno nižší náklady na litr prodaného mléka, oproti podnikům plemene C. Krávy plemene H dosahují vyšších nákladů na krmný den, resp. na krávu a rok oproti podnikům s chovem plemene C, zejména vlivem vyšších nákladů na krmiva.

O celkovém výsledku hospodaření kromě úrovně nákladů rozhoduje především cena mléka. Při nízkých cenách mléka v krizovém roce 2009 (*graf 2*) byla u souboru podniků bez dotací ztráta 1,89 Kč na litr mléka, zatímco v roce 2014 vyšší ceny mléka zajistily i bez dotací zisk 0,76 Kč na litr mléka. Dotace zlepšují výsledek hospodaření, ale ani dotace nedokáží zajistit u podniků s nízkou užitkovostí kladnou rentabilitu. Podobně jako cena mléka se vyvíjí i ukazatel příjmů nad náklady na krmiva, IOFC (*graf 3*). Nejnižší (54 Kč na den) byl v roce 2009 a nejvyšší úroveň dosáhl za rok 2014 (118 Kč na den). V modelovém výpočtu, kde by se uvažovala cena mléka 6,10 Kč/l (červenec 2016) a náklady na krmiva na úrovni roku 2015, by ukazatel příjmů nad náklady na krmiva byl ve výši pouze 50 Kč na den, tj. nejnižší z let 2006 až 2015.

V krizovém roce 2009, kdy byla jedna z nejnižších cen mléka v ČR (6,14 Kč/l), byla také dosažena u souboru podniků nejvyšší ztráta (1,87 Kč/l prodaného mléka bez dotací). V roce 2015 byla situace na trhu s mlékem obdobná, kdy cena mléka byla v průměru v ČR pouhých 7,66 Kč/l (meziroční propad o 18 %). I přes nárůst nákladů na KD mezi roky 2009 a 2015, je vlivem vyšší užitkovosti (nárůst u souboru podniků o 776 l) ztráta nižší a činí 0,74 Kč/l prodaného mléka (bez dotací). Pozitivně se též do výsledků chovu promítá kromě vyšší tržní produkce mléka, také vyšší počet odchovaných telat či nižší věk při prvním otelení. Současné finanční podpory, které v roce 2009 nebyly vypláceny a které dnes reagují na situaci na trhu s mlékem, mírně zlepšují ekonomickou stránku výroby mléka.

Vliv ceny mléka a tržní produkce je patrný z *tabulky 5*, kde se modeluje výsledek hospodaření bez dotací na základě výsledků u souboru podniků v roce 2015. Výsledky naznačují, že ani tržní produkce 11 tis. litrů není při nízké ceně mléka dostačující na úhradu nákladů spojených s produkcí mléka. Avšak ani vysoká cena mléka při nízké tržní produkci nezajistí kladnou rentabilitu výroby mléka.

Vývoj na trhu s mlékem a mléčnými výrobky v ČR a v EU v prvním pololetí roku 2016

K 30. 6. 2016 se počet skotu proti stejnému období předchozího roku snížil o 32,4 tis. kusů (tj. o 2,3 %), z toho počet dojených krav se zvýšil o 3,1 tis. kusů (o 0,8 %). Oproti 31. 12. 2015 stavy skotu vzrostly o 1,3 %, z toho se počet dojených krav se zvýšil o 0,7 %. Výroba mléka dosáhla v 1. pololetí roku 2016 úrovně 1 521 mil. litrů (při tržnosti mléka 96,8 %), tj. ve srovnání s minulým rokem představuje výroba mléka nárůst o 2,4 %. Průměrná denní dojivost byla 22,45 litru, tj. vzrostla o 0,8 % (ČSÚ, 2016). Za první čtyři měsíce roku 2016 se meziročně snížil objem vývozu mléka v cisternách o 3,8 %, snížil se vývoz konzumního mléka o 4,9 % a nižší byl také vývoz o 21,6 % kondenzovaných mlék. Naopak se zvýšil objem vývozu smetany (konzumní o 7,0 % a v cisternách o 26,4 %), sýrů a tvarohů o 14,0 %, jogurtů o 18,7 % a másla o 92,2 % (Komoditní karta Mléko, eAgri.cz).

Údaje o cenovém vývoji v prvních sedmi měsících roku 2016 hovoří však nepříznivě. Cena za litr mléka v období leden až červenec 2016 činila v ČR v průměru 6,60 Kč/l při poklesu od začátku roku o 1,22 Kč (MZe, 2016). Poslední známá cena v ČR v červenci 2016 byla 6,10 Kč/l (meziroční pokles o 1,11 Kč/l), což je nižší úroveň, než činily v šetření celkové náklady výroby. I přes neustálý pokles ceny za syrové mléko se jeho prodej meziročně v období leden až červenec roku 2016 zvýšil o 31 566 tis. litrů, tj. o 2,19 % (MZe, 2016).

Ve státech EU-28 činila cena mléka v červenci 2016 v průměru 25,54 €/100 kg, tj. pokles od začátku roku o 4,2 €/100 kg (14 %). V posledních měsících se cena spotového mléka v Nizozemí a v Itálii (clac.it) zvyšuje (graf 4). Potvrzení zlepšující se situace na evropském trhu s mlékem přináší rovněž informace z Německa, kde dle týdenní evidence (agrarmarkt-nrw.de, 2016) dochází taktéž k růstu spotové ceny mléka. Za poslední tři týdny (32 – 34. týden 2016) se tato cena v severozápadním Německu zvýšila z 28 na 30,75 €/100 kg a v jižním Německu cena vzrostla z 29 na 33,25 €/100 kg. Kromě růstu spotových cen mléka je patrný na evropském trhu za poslední měsíce také růst cen průmyslových výrobců hlavních mlékárenských výrobků (graf 5).

V ČR je ze srovnání cen zemědělských výrobců, průmyslových výrobců a spotřebitelských cen mléka za první pololetí roku 2016 zřejmé, že ceny v průběhu tohoto období poklesly a byly nižší, než ve stejném období roku 2015 (ČSÚ, 2016). Průměrná cena výrobců u mléka za první půlrok 2016 dosáhla výše 11,82 Kč/l (meziročně -1,40 Kč/l). Cena u másla se proti prvnímu pololetí roku 2015 snížila o 8,24 Kč/kg na úroveň 90,44 Kč/kg a pokles byl patrný také u ceny eidamské cihly (snížení o 17,21 Kč/kg na hodnotu 65,26 Kč/kg). Marže u spotřebitelských cen (rozdíl oproti cenám průmyslových výrobců) činila v průměru v ČR za první pololetí 2016 u polotučného mléka 6,4 Kč a u másla 48 Kč. U másla byla spotřebitelská cena v průměru o 53 % vyšší (138,27 Kč/kg) než cena průmyslových výrobců (ČSÚ, 2016). Statistické šetření Mlék (MZe) 6–12 hovoří v červenci 2016 oproti červnu o zvýšení cen másla (+1,2 Kč) i sýrů eidamského typu do 30 % tuku (+ 1,2%).

Závěr

Za posledních deset let vykazují ceny mléka u sledovaných souborů podniků stejně tak jako na národní úrovni příliš velkou volatilitu. Cenová hladina ale narůstá ve všech oblastech, což se promítá do vyšších cen vstupů i v zemědělském sektoru (vyšší ceny krmiva, práce, investice aj.). Vyšší cenová hladina se tak pochopitelně odráží také do vyšších nákladů na výrobu mléka.

Od roku 2006 se do roku 2015 zvýšily u souboru podniků náklady na dojnici o 17 %. Díky nárůstu roční dojivosti krav, která koresponduje se zvyšující se dojivostí krav v celé ČR, byl růst nákladů v přepočtu na litr mléka nižší, než v přepočtu na krmný den či kus a rok. V desetiletém průměru od roku 2006 byly náklady na litr prodaného mléka zhruba na úrovni 9 Kč. Vzhledem ke zmíněnému kolísání nákupní ceny mléka, byly ziskové bez započítání dotací u souboru podniků pouze roky 2007, 2008 a 2014. Ke snížení ztráty přispívají dotace, které tak stále výrazně ovlivňují ekonomickou efektivitu chovu dojnic.

Situace na českém a evropském trhu s mlékem nebyla a není vlivem nízké nákupní ceny mléka příznivá a ani u souboru farem s nejvyšší užitkovostí se nedá hovořit o ziskovosti chovu dojnic bez dotací. Cena spotového mléka v Itálii a hlavně v Nizozemí v posledním období postupně roste, což ovlivňuje především ceny sousedního německého trhu. Právě zprávy z Německa a dalších zdrojů informují o růstu cen především sušeného mléka, což by se mělo spolu s intervencemi EK odrazit v následujícím období v růstu nákupních cen syrového kravského mléka i v ČR.

Literatura

Fricke M.P. (2012). Reproductive Challenges of Lactating Dairy Cows. Department of Dairy Science University of Wisconsin – Madison.

Krömker V. (2015). Mastitis, nekonečný příběh? Hochschule Hannover – Mikrobiologie.

Michaličková M., Krupová Z., Polák P., Hetényi L., Krupa E.. (2014). Development of competitiveness and its determinants in Slovak dairy farms. Agric. Econ. – Czech, 60: 82-88.

Thomsen J. (2015). Ergebnisse der Vollkostenauswertung der Rinderspezialberatungsringe in Schleswig-Holstein Auswertungsjahr 2013/2014.

USDA (2016). Annual milk cost-of-production (COP). United States Department of Agriculture.

Seznam další použité literatury je k dispozici u autorů příspěvku.

Příspěvek byl zpracován v rámci řešení projektu MZERO0714.

Tab. 1 Podíl mléka na produkci zemědělského odvětví v ČR dle souhrnného zemědělského účtu

Ukazatel	Jednotka	2006	2009	2014	2015
mléko	v mil. Kč, běžných cenách	20 174	16 134	26 568	22 309
	% podíl na živ. produkci	42,2	38,1	51,5	48,5
	% podíl na produkci zem.odv.	19,7	16,5	19,4	17,6
živočišná produkce	v mil. Kč, běžných cenách	47 795	42 402	51 545	46 009
produkce zemědělského odvětví	v mil. Kč, běžných cenách	102 265	97 816	136 734	127 049

Pramen: ČSÚ (2016).

Tab. 2 Vybrané výrobní ukazatele u souboru podniků v ČR

Ukazatel	Jedn.	2006	2009	2015	2015/2006 ¹⁾
zornění	%	85,6	79,5	78,7	-6,9
tržní produkce mléka	l/krávu	6 596	7 105	8 080	+1 484
průměrné pořadí laktace	n	2,71	2,55	2,50	-0,21
délka mezidobí	dny	403	411	399	-4
věk při prvním otelení		818	789	779	-39
úhyny telat do odstavu	%	3,9	4,8	4,6	+0,7
počet odchovaných telat	ks/100 krav	88,7	92,5	98,7	+10,0

1) Změna mezi roky 2006 a 2015.

Pramen: Vlastní nákladové šetření VÚŽV, v. v. i.

Tab. 3 Ekonomické výsledky souboru podniků v ČR v Kč na krmný den

Ukazatel	2006	2009	2015	2015/2006 ¹⁾
krmiva a steliva	70,8	68,1	85,4	+14,6
pracovní náklady	23,9	24,3	27,9	+4,0
veterinární a plemen.úkony	8,9	11,1	11,5	+2,7
odpisy krav	16,1	15,4	18,4	+2,3
odpisy majetku	8,1	10,3	8,9	+0,7
ostatní (energie, režie, aj.)	41,7	37,0	46,9	+5,2
náklady celkem	169,5	166,2	199,0	+29,5
náklady po odpočtu ²⁾	156,0	158,1	188,6	+32,7
zisk bez dotací	-13,9	-36,4	-16,4	-2,5

1) změna mezi roky 2006 a 2015;

2) po odpočtu vedlejších výrobků (telata a statková hnojiva).

Pramen: Vlastní nákladové šetření VÚŽV, v. v. i.

Tab. 4 Průměrné spotřebitelské ceny mlékárenských výrobků a cena syrového mléka v ČR v Kč

Ukazatel	Jedn.	2006	2009	2015	2015/2006 ¹⁾	
spot. ceny	mléko polotučné pasterované	1 l	14,4	15,6	19,6	+ 5,2
	jogurt bílý netučný	150 g	5,9	6,1	8,5	+ 2,7
	eidamská cihla	1 kg	110,3	110,8	119,7	+ 9,3
	máslo čerstvé		104,5	96,1	155,2	+ 50,7
cena syrového mléka	Kč/l	7,83	6,14	7,66	-0,17	

1) změna v Kč mezi roky 2006 a 2015.

Pramen: ČSÚ, MZe (2016).

Tab. 5 Vliv ceny mléka a tržní produkce na rentabilitu výroby mléka (2015)

Zisk na litr mléka bez dotací (Kč/litr)							
tržní produkce (l/krávu/rok)	cena mléka (Kč/litr)						
	6,00	6,50	7,00	7,50	8,00	8,50	9,00
6 000	-3,95	-3,45	-2,95	-2,45	-1,95	-1,45	-0,95
7 000	-3,16	-2,66	-2,16	-1,66	-1,16	-0,66	-0,16
8 000	-2,56	-2,06	-1,56	-1,06	-0,56	-0,06	0,44
9 000	-2,10	-1,60	-1,10	-0,60	-0,10	0,40	0,90
10 000	-1,73	-1,23	-0,73	-0,23	0,27	0,77	1,27
11 000	-1,42	-0,92	-0,42	0,08	0,58	1,08	1,58

Pramen: Vlastní nákladové šetření VÚŽV, v. v. i.